

Pomoc publiczna

Pojęcie pomocy publicznej zostało sformułowane w art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej :

„Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi” .

Zbadanie, czy w danym przypadku mamy do czynienia z pomocą publiczną sprowadza się do przeanalizowania, czy dane wsparcie przyznawane przedsiębiorcy spełnia łącznie wszystkie przesłanki wynikające z wymienionego przepisu:

- 1) jest udzielane przez państwo i/lub ze środków/ zasobów publicznych,
- 2) ma charakter selektywny – uprzywilejowuje określonego przedsiębiorcę, grupę przedsiębiorców lub produkcję niektórych towarów,
- 3) jest udzielane na zasadach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- 4) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji i wymiany handlowej wewnątrz Wspólnoty Europejskiej.

1. Pomoc państwa/ zasoby/ środki publiczne

Pojęcie państwa odnosi się do organów władzy publicznej, nie tylko na szczeblu centralnym, lecz również na szczeblu samorządowym, takich jak: wójt, burmistrz, prezydent miasta. Z zagadnieniem pomocy publicznej związany jest transfer (przyznanie) środków publicznych, bezpośrednio z budżetu lub kosztem budżetu (uszczerplenie wpływów) bądź przekazanie zasobów publicznych (najem, zbycie nieruchomości po cenie niższej niż rynkowa). Pomoc nie musi być przekazywana bezpośrednio przez państwo, może pochodzić od podmiotów administrujących środkami publicznymi (np. przedsiębiorstw państwowych, banków, agencji rządowych).

2. Selektywny charakter pomocy

Selektywność pomocy wskazuje, że nie jest ona w równym stopniu dostępna dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, lecz uprzywilejowuje konkretnego przedsiębiorcę, grupę przedsiębiorców lub produkcję niektórych towarów, co powoduje, że równowaga konkurencyjna pomiędzy beneficjentami pomocy a ich rywalami zostaje zachwiana. Selektywność wyraża się również w uznaniowości organu udzielającego pomocy, np. wydającego decyzję o udzieleniu ulgi podatkowej danemu przedsiębiorcy w konkretnej sprawie.

3. Korzyść ekonomiczna i wartość pomocy publicznej

Udzielanie pomocy publicznej wiąże się z uzyskaniem przez przedsiębiorcę określonej i wymiernej korzyści ekonomicznej, która co do zasady jest niedostępna w normalnych warunkach rynkowych.

Korzyść ta może polegać na świadczeniu nieodpłatnym, czyli bez stosownego świadczenia wzajemnego (np. zwolnienie z podatku, umorzenie zaległości podatkowej, dotacja). Korzyścią dla przedsiębiorcy może być również świadczenie odpłatne, czyli powiązane ze świadczeniem wzajemnym, jednakże realizowanym na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku (np. zakup nieruchomości od gminy poniżej ceny rynkowej, kredyty z dopłatami oprocentowania, wynajęcie lokalu użytkowego za cenę niższą niż rynkowa)

W praktyce, zbadanie występowania przesłanki odnoszącej się do występowania korzyści niedostępnej w normalnych warunkach rynkowych, ułatwiają algorytmy zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11.08.2004r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz.U. Nr 194 z 2004r., poz.1983 ze zm.).

Wartość pomocy publicznej wyrażana jest w ekwiwalencie dotacji brutto (EDB)¹. Zasadniczo, jeżeli EDB dla danej form pomocy wynosi zero lub jest ujemny, nie zachodzi przesłanka dotycząca występowania korzyści niedostępnej w normalnych warunkach rynkowych, czyli dane wsparcie nie stanowi pomocy. Jeśli natomiast EDB przyjmuje wartości dodatnie, wymieniona przesłanka jest spełniona.

4. Zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej wewnątrz Unii Europejskiej

Na gruncie unijnego prawa pomocy publicznej ugruntowane zostało domniemanie, że jeśli wsparcie udzielane przedsiębiorcy, przez państwo pomoc lub ze środków/zasobów państwa, ma charakter selektywny oraz odbywa się na warunkach korzystniejszych niż rynkowe), wówczas powoduje ono niepożądane zakłócenia konkurencji i wywiera wpływ na wymianę handlową wewnątrz UE. Obalenie tego domniemania wymaga szczegółowego uzasadnienia i w zasadzie należy do kompetencji Komisji Europejskiej.

W warunkach jednolitego rynku europejskiego rzadko występują sytuacje, gdy tego typu wsparcie nie wywiera wpływu na konkurencję i wymianę handlową wewnątrz UE. Nie ma znaczenia ani wielkość przedsiębiorcy, ani wartość pomocy (z wyłączeniem pomocy de minimis, o której mowa będzie w części „Kategorie pomocy”) ani czy przedsiębiorca ten faktycznie uczestniczy w międzynarodowej wymianie handlowej bądź prowadzi działalność wyłącznie w kraju macierzystym. Siła takiego wpływu nie ma znaczenia i wystarczy, że został on uprawdopodobniony. Jeśli na tym samym terenie, w tej samej branży konkurują ze sobą co najmniej dwa podmioty, w tym jeden z udziałem kapitału zagranicznego lub też na rynku danego państwa UE dostępne są przynajmniej dwa produkty, z których jeden pochodzi z innego państwa członkowskiego, wówczas przesłanka zakłócenia konkurencji i wewnątrzunijnej wymiany handlowej jest uznawana za spełnioną. Jak widać, jest to przesłanka rozumiana bardzo szeroko.

---

¹ Wyjaśnienie pojęcia w słowniczku